

UDVARHELYI HIRADÓ

UDVARHELYMEGYE POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI LAPJA.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor. fél évre 4 kor. negyed évre 2 korona.
Egy szám ára 16 fl. — Községek-, körjegyzők- és tanítóknak
egész évre 5 korona. — Telefonszám: 14.

Felelős szerkesztő: **Becsek Aladár.**

Hirdetések a legolcsóbban számítatnak. Nyilttér sora
50 fillér. — Megjelenhetenként egyszer, 6 oldalon vasárnap
A hirdetés és nyilttér díja előre fizetendő.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Becsek D. Fia könyvnyomda

Szakiskolánk.

Sz.-udvarhely, július 22.

Tizenegy kerek esztendeje annak, hogy az állam ipari szakiskolát állított fel e városban. Gondolta, hogy ott, a hol három középiskola van s a hol a kőiparnak semmi nyoma nincsen, az agyagipar pedig fejlesztésre vár, csak elfér s éppen kapóra jön *egy ipari szakiskola*: hogy ne csak mindig a fejét tömje a szegény székely ifju, hanem legyen, nyiljk meg egy gyakorlati irányu pálya is előtte, a hol a székelység istenadta kézügyessége — ezermesterségre való hajlama tud alkotni, tud teremteni.

S most beszéljünk egyenesen, vajjon a kormány e szép, e hazafias, a székelység boldogulását célzó törekvését mennyiben kívánta honorálni a székelység?

Talán jobb is volna erről ne szólnunk, mert fáj kimondanunk azt, hogy még igazán intelligensnek mondható ember is nem egy akad e megyében, aki ez iskola küszöbét soha át nem lépte, azoknak száma pedig, akik ezen szakiskola céljával tisztában nincsenek, — töméntelen.

S mert minden iskolának létalapja, virágzásának föltétele: a társadalom vonzódása, érdeklődése az iskola iránt, az, hogy annak törekvése, hasznosolta gyökeret verjen a társadalom gondolkodásában, érületében: — csoda-e, ha ez intézmény még mindig csak mostoha gyermeke a székelységnek, a melyet megtűr ugyan, de a mely igazi vonzalmának, szeretetének melegét soha sem érezte.

Valóban, ha egy-két lelkes vidéki pap, tanító és jegyző, kik az ipar fejlesztését nemzeti főmaradásunk első rendű tényezőjének tartják, a kik nem szóval, hanem „*tetkekkel*“ tényezők a hazafias törekvésekben, mondom, ha ezeknek támogatása az iskola segítségére nem sietne, már rég bezárhatták volna az iskola ajtóit, mely pedig anyavárosunk konyhájára évi 50 ezer koronát hajt. Csupán jövedelmi szempontból vevé is a dolgot, oly intézmény az, melyért pld. csak Székelykeresztur is a tűzbe menne, csak hogy megtarthassa.

Az a már-már közzsájon forgó ellevetés pedig, hogy „fiamból nem óhajtok pénzcot nevelni:“ *meggondolatlan és nem egyszer roszakaratu is.*

Fináncz-pályára kerülhet ki bármely iskolából is, a kit ugyanis individualis hajlamai e pályára predesztinálnak. S mert igen sok ifjunak véreben van, hogy a helyben ülő mesterséget nem szereti s mert még a szülők sem igen oltják gyermekeikbe az iparos pálya iránti szeretetet: *ne tartuk természetellenes dolognak*, ne írjuk az iskola számlájának terhére azt, ha akad egy-két ifju, ki a kőfaragó bunkóját, vagy az agyagiparos korongját a finánczélet könnyebb fölszerelésével váltja föl.

Igazságot mondunk akkor, midőn azt állítjuk, hogy az intézet tanári kara becsületesen, hűen teljesítette kötelességét mind e napig. Az évről-évre vizsgák, a műhelyi és az anyyra fontos rajzkiállítások minden évben meglepő sikerről tanuskodnak.

Az intézet igazgatósága a *gyárosok és*

mesterek megkeresésére nem csak a jelen évben végzett növendékeket helyezte el kiválóbb hazai műhelyekben, hanem már korábban végzeteknek is állást szerzett. Az idén végzett 8 tanulóval szemben 50 növendék is nyerhetett volna tisztességes elhelyezést.

Mi természetesebb tehát mint az, hogy az iskola törekvése csak akkor arathat sikereket, ha maga a társadalom, a társadalom lelkesebb egyénei, különösen pedig maga az iparos osztály is jobb jövőjének ezen valóságos melegágyát — szép célja elérésében segíti, támogatja. Különb szót se szóljon senki az iparfejlesztésének szükségéről, áldásairól, vagy az annyira óhajtott önálló vámterületről, ha annak legfontosabb tényezőjét számba sem veszi, sőt avval szemben nem egyszer ellenséges indulatot táplál. Ez nem volna a haladásnak a jele, hanem a maradiságé. S mert a maradisággal szemben még az istenek is hiába harcolnak: *vigyázzunk arra: amit teszünk.* Önhibáknak már sokszor ittuk meg a keserű levét. Ebből elég volt a székelységnek. **rf.**

Belföld.

— Udvarhelymegye a kereskedelemügyi ministernél —

Székelyudvarhely, július 22.

Az állami beruházásokról szóló törvényjavaslat, mint tudva van, öt éven belül nem kevesebb, mint háromszázhusz millió koronát fog különböző beruházásokra, a vasut, az ipar, a mezőgazdaság javára fordítani. E törvényjavaslat tehát hivatva van közgazdaságunk körülbelül öt év óta tartó pangását megszüntetni, másrészt a gazdasági foglalkozások

Dialogok.

I.

(Füüdöhelyen, reunió.)

Réz Gusztáv: Barátom, micsoda érdekes kis lánnyal táncoltam most! Nézd csak, az a rózsaszínű pille ott, most egy öreg embert nevetve koszaraz ki.

A barátja: Az? Barátom, az remek falat. Ha divatban volna még a papiros-tincs, minden este ezerekbe csavarhatná a szökéségét.

Réz Gusztáv: Igazán? Remek egy lány. Alig látszik többnek tizenhét évesnél.

A barátja: Pedig van már huszonegy is.

Réz Gusztáv: Egyre megy. Azt hiszem, száz éves korában is csak olyan üde volna, mint most.

II.

A mama: Érdekes fiatalember, oly könnyen mozog. Nézze csak, amint ott a barátjával beszél, úgy izeg-mozog, mint a higany. Egyszer a velszi herceget láttam, az is úgy izgott-mozgott beszéd közben.

A barátné: Az ott? No hiszen, nem velszi herceg ugyan, de azt hiszem, nem is kell vele cserélnie. A Szent-Erzsébetben lakik az első emeleten s a mult tombolán vagy száz forint ára jegyeket osztogatott szét a hölgyek között. Ugy hallottam, milliomos fia és bank-direktor.

A mama: Istenem, istenem, hogy meglátszik az emberen, ha az apja milliomos! Teruska, ha még egyszer tánczra szólít, mutasd be!

(Teruska gyöngéden elpirul és kaczag. Teruska mindig kaczagni szokott, valahányszor elpirul)

III.

(Csolnakon)

Réz Gusztáv: . . . és mindig messzebb, messzebb, leginkább, ha partja se volna ennek a tónak. Ah, kisasszony, ha most a bolygó hollandi lennék!

Teruska (kaczagva): Akkor nem váltanám meg. Nem szeretnék vízbe fulni.

Réz Gusztáv: De ha megmenthetné az életnek ha tesztem lehetséges volna, hogy a bolygó hollandi kiköt, a hajóját partra vonná, az ott csöndes, nyájas házikóvá válnék, a matrózok mind hűséges őrző szellemekké s ön és én, akarom mondani, ön és a bolygó hollandi abban a házikóban maradnának boldogan, megváltva s ön tudná, hogy csak addig boldog, míg ön mellette van, máskülönb ismét fekete hajóvá válnék a kis nyájas házikó . . .

Teruska (kaczagva): Ó a szegény hollandi, azt hiszem, nagyon megcsúsz rajta a szivem . . . (itt a kaczagás egyszerre csak sírásra csuklik.)

Réz Gusztáv (Teruska kezét fogja): Én édes angyalom! (Magához akarja vonni.)

Teruska (egyet legyint a fiatalember arcára, ismét kaczag.) Vigyázzon, a csónak fölborul s én nem a víz alatt akarok bolygó hollandiné lenni!

IV.

(A szobában)

A mama: És miért nem beszélt még velem?

Teruska: Ó mama, ilyen hirtelen. Hát csak előbb egy kicsit titkolni akarja. Azt mondja, olyan édes a szerelem, ha még senki sem tud róla.

A mama: Költő, igazi költő. De azért soká ne tartson ám ez a titok. Benced különben bizhatom, nem vagy te olyan ugrifüles kis liba.

Teruska: Természetes. Aztán vigyázni is fogok ám. Ó mama, pedig olyan nagyon szeretem, olyan boldog, olyan nagyon boldog vagyok! (Kaczag és sír és össze-visszacsókolja a mamát.)

A mama: Jó volt ide jönni. Majd hallgat most a papa, aki azt mondta: kár a sok pénzért. Milliomost hozunk és milliomosné leszél.

Teruska (kaczagva): Milliomosné! (Magában, könnyezve): Bolygó hollandiné!

V.

(A kútnál.)

A barátné: Gratulálok, szivből gratulálok, mindjárt gondoltam. Folyton a sarkában volt, majd elnyelte a szemével. Aztán van is jó állása?

A mama (nevet): Te kérde? Hiszen tőled hallottam, hogy az apja milliomos, ő pedig bankigazgató!

A barátné (meglepetve): Tőlem? Lehetetlen. hiszen nem is ismerem! Csak tegnap hallottam, hogy Szegeden ügyvédeskedik, de előbb-utóbb kénytelen becsukni az irodáját, mert annak a kis örökségnek, mely eddig tartotta, ugyszólván már a nyakára hágott.

A mama (fölbátorodva): De hisz az lehetetlen! A saját fülemmel hallottam, magad mondtad, hogy . . .

A barátné (sértődve): Nem szoktam hazudni, kedvesem; lehet, hogy gondoltam ilyesfélét. Te talán koldusnak tartottad?

A mama (magánkivül): És csak most szólsz, mikor hazasürgönyöztem, mikor már úgy szólván elvauuk jegyezve. De hiszen nem jutunk annyira, bennünket nem fog befogni. Az a svihák, az a szélhámós! Az az ordinaré!

azt az egyensúlyát megteremteni, mely az ország fejlődésének megfelel.

Már volt alkalmunk a beruházásokra fordítandó milliókkal foglalkozni, s így csak melleleg jegyezzük ide fel, hogy a kormány vasuti beruházásokra 153 millió koronát szánt, amelyből a székely vasutak kiépítésére 35 millió jut. E vasutak kiépítésével az országnak eddig egy elhanyagolt, elzárt része fogja természetes kincseit a világforgalomnak megnyitni s ennek az országrésznek kereset szűkében való, elégedetlen, kivándorló népe a vasutépítésnél munkát, a vasutépítés után pedig kedvező konjunkturát fog kapni. Óriási közgazdasági, sőt nemzetpolitikai jelentősége van a székely vasutak kiépítésének ez kétségtelen, viszont nagyon is sajnós, hogy abból Udvarhelyvármegye a tervezet szerint semmit sem kap.

Azt véltük a javaslat benyújtásakor, hogy a törvényhatósági közutak hálózatának építésére előirányzott 43 millióból is elesik megyénk és ezen aggodalmunknak egy cikk keretében kifejezést is adtunk, oly formán, hogy javaslatba hoztuk a székelyvasutak törzsrészvényeinek a kormány által való megvásárlását, s az így nyerendő összegnek közutakba való befektetését. Ennek örvendetes eredményét már volt alkalmunk megírni, amennyiben illetékes helyről arról értesítettek, hogy a kormány igenis 270.500 kor. értékű törzsrészvényt hajlandó megvásárolni, s így a beruházási milliókból, ha nem is sok, de még is jut valami Udvarhelymegyének.

Megyénk törvényhatósági bizottsága április havi közgyűlésében ennek daczára jónak látta a minisztert küldöttségileg megkeresni, hogy amennyiben az lehetséges, az összes 992.000 k. értékű székely vasuti törzsrészvényt átvegye, illetőleg annak ellenében megyei utakat építtessen.

A küldöttség — mint lapunk mult heti számának távirati rovatában jeleztük — 15-én délben tisztelgett Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszternél.

A küldöttség, mely Hollaki Arthur f. ispán vezetésével Damokos Andor alispán, Valentsik Ferencz főügyész, Diószeghy Samu főmérnök, Lántsky Sándor bányatulajdonos, Daniel Gábor, Bedő Albert, Heltai Ferencz, László Mihály és Ugron János orsz. képviselőkkel állott, elsősorban az ujlak-zsákodi utnak a törvényhatósági uthálózatba való felvételének engedélyezését és az ezen ut kiépítésére szükséges államsegély megadását kérte a kereskedelemügyi minisztertől. Ezzel kapcsolatosan a küldöttség tüzetes adatokkal kimutatta a törvényhatósági utalap tarthatatlan helyzetét, mely a maximális utadó mellett sem rendelkezik a legfontosabb utvonalak rendszeres fönntartására szükséges eszközökkel sem. Ez

okból kéri a megye közönsége, hogy az ujonnan megállapítandó utállamosítási programba vétessék föl az udvarhely-oklánd-vargyas-baróti, az oláh-falu-zsombori, az udvarhely-zetelaki és udvarhely-parajdi törvényhatósági utak államosítása. A küldöttség ezután a Héjjasfalva-székelyudvarhelyi helyi érdekű vasut 992.000 kor. értékű törzsrészvényének a beruházási kölcsön terhére való megváltását kérte, végül pedig a megye közönsége a marosvásárhely-székelyudvarhelyi vasutvonal kiépítését és a héjjasfalva-székelyudvarhelyi vonalnak Csikmegye felé való továbbépítését ajánlotta a kormány figyelmébe.

Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter, ki a küldöttség tagjait lekötözö szívélyességgel fogadta, valóságos értekezlettel alakította át a küldöttség tiszteletét, vá'aszában kijelentette, hogy a legnagyobb érdeklődéssel kész a megye utügyeinek fejlesztését előmozdítani. A törvényhatósági bizottságnak a zsákodi utra vonatkozó határozatát, mely utvonallal létesítése a beruházási programban előre volt látva, hajlandó jóváhagyni.

A kormány Udvarhelyvármegyének a héjjasfalva-udvarhelyi h. é. vasut törzsrészvényeinek átvételével 270.500 koronát bocsát rendelkezésére, melyből kiépíthető a zsákodi ut és befejezhető az oklánd-vargyasi ut megépítése, mely eddig is állami segéllyel készült. Az 1906-ik évtől kezdve egy új államosítási program lesz felállítandó. Ennek megállapításánál megfelelő figyelemmel lesz a küldöttség által kért utvonalak államosítására, miután ezek folytatásukban Maros-Torda, Csik és Háromszék megyéket is érdeklik, a miáltal a Székelyföld közlekedési érdekei jelentékeny mértékben előre vitetnének. Végül legmesszebbmenő támogatását helyezte kilátásba, s az ez iránti hivatalos tárgyalások tovább folytatását elrendelte, megjegyezvén, hogy a vasutak kiépítését tanulmányozni fogja.

A küldöttség a legnagyobb örömmel vette a miniszter válaszát, aki előtt Hollaki Arthur főispán tolmácsolta a megye közönségének köszönetét.

Politikai jegyzetek.

Budapest, július 22.

A vidéki városok polgármestereinek küldöttsége tisztelgett a közelmúlt napokban Tisza István gróf miniszterelnöknél. A küldöttség szónoka a miniszterelnök figyelmébe ajánlotta a vidéki városok polgármestereinek Nagyváradon tartott gyűléséből hozzá felterjesztett emlékiratát. Tisza István gróf szeretettel felelt. Hangsúlyozta, hogy a vidéki városok pénzügyi helyzetének alapos

belőlük tíz forint. Az ötven forintos heti utalvány csak holnap érkezik.

Réz Gusztáv (hebegve): Mit mondasz? Hát nem gazdagok?

A barátja: Az apja sóbányahivatalnok Máramarosban.

Réz Gusztáv (dühösen): Hiszen te mondtad, hogy...

A barátja (nagy szemeket meresztve): Ugyan, ne bolondozz. Hiszen nem ismertem. Te mutattál be!

Réz Gusztáv (keserűen): Tehát férjre vadászna és én horogra akadtam. Pedig hogy mutatta szerelmét, istenem, istenem, lehet is hinni leánynak, ha ő is ilyen alávalóan képmutató!

VIII.

(A platzmusiknál)

Teruska: Az idő valóban szép, de a napok már rövidülnek.

Réz Gusztáv: Az idő sem marad már soká szép. Ha itt egyszer el kezd esni az eső, el sem áll többé.

Teruska: Nem baj, úgy sem maradunk már soká. Mihelyt megjön apa levele, pakolunk.

Réz Gusztáv: Én máris pakoltam. Szabadságom letelt. Most már bucsuzom és ebéd után megyek.

Teruska: Akkor szerencsés utat.

Réz Gusztáv: Kisasszony, igen örültem a szerencsének.

Teruska (a távozó után nézve): Csakhogy már elmegy! A kiálthatatlan.

Réz Gusztáv (magában): Csakhogy vége már. Sóbányahivatalnok? No, hiszen szépen megjártam volna!

megismerése szükséges, s csak így lehet valóban helyesen a kérdést megoldani. A miniszterelnök e kijelentéséből a polgármesterek megérthették, hogy Tisza István gróf a legkomolyabban tanulmányozni kívánja ezt az ügyet és elérkezettnek látja az időt arra, hogy a vidéki városok megmentessenek a végső pusztulástól.

Nekünk az a meggyőződésünk, hogy a vidéki nagyobb városoknak országos jelentőségű középpontokká kell átalakulniuk. Egészségtelen, nemzeti társadalmi és politikai szempontból egyaránt veszedelmes az a függő helyzet, melyben a vidéki városok tengődnek. Mindent felfalt előlük a főváros. A vasuti összeköttetések, csatlakozások, a gazdasági, kereskedelmi, ipari előnyök, a kiváltságok, az előjogok, az irodalom, a sajtó, a művészetek, az állam, a testületek és magánosok áldozatkészsége mind-mind Budapest fejlődését mozdítja elő, még pedig a vidék teljes háttérbe szorításával. Kiszámíthatatlan jelentőségű kérdés, hogy a vidéken mielőbb hatalmas, önálló empóriumokat teremtsünk. Művelt, független, nemzeti szellemű, szabad erős, gazdag és szép vidéki középpontokra, a maguk lábán álló önértékes vidéki metropolisokra van szükség, melyek a nemzeti műveltséget, a társadalmi alakulást, a gazdasági, ipari és kereskedelmi érdekek tömörüléseket irányítsák, vezessék. De ehhez az egészséges fejlődéshez első sorban az kell, hogy a vidéki városok felszabaduljanak azoktól a halálosan súlyos terhektől, melyek a városokat az állam helyett végzett munkaképében sujtják. Ép ezért örömmel vesszük hírül Tisza István gróf okos, férfias őszinte kijelentését, hogy mindennek előtt a vidéki városok pénzügyi helyzetét óhajtja alaposan megismerni. Itt kezdődik a gyógyítás. Meg kell menteni a vidéki városainkat azoktól a nyomasztó sebektől, melyeket az állam keze üt rajtuk.

*

Czivilista és politika cím alatt érdekes röpirat hagyta el a sajtót. Szerzője Szemere Miklós, politikai életünk egyik érdekes alakja, aki hozzá szoktatta a magyar közönséget ahhoz, hogy leplezetlenül megmodja nézetét az ország dolgáról, nem törődve sem azzal, ha a nézetek a hatalmasoknak nem tetszenek, de viszont azzal sem, ha talán nem népszerűek. A civilizistával foglalkozva kiindulási pontja az, hogy a magyar nemzet sohasem fukarkodott királyával szemben és már Kossuth Lajos is az 1849-iki állami költségvetésben három millió pengőforintot irányzott elő a királyi udvartartás céljaira, pedig ez akkor jóval nagyobb összeget képviselt mint manapság Szemere ezt az egész kérdést másodrendű jelentőségűnek tartja. Szerinte — igen helyesen — nem a pénz és külső csillogás adnak fényt és erőt a dynasztiának, hanem igenis a szilárd alapon nyugvó intézmények, minők a nép otthonát védelmező homestead-törvények és főrendiház újjászervezése szilárd nemzeti államról szólva úgy találja, hogy a meddő szóharcz nem viszi az eszmét előbbre egy lépéssel sem, holott nemzeti és erkölcsi erőink czéltudatos fejlesztésével óhajtásaink mind könnyen öltethetnének testet. E röpirat vége azzal az érdekes leleplezéssel szolgál, hogy miniszterelnökünk mindezeidig még nem ismerkedhetett meg a magyar trón leendő örökösével.

*

A rekkenő nyári melegben a képviselők nagyrésze nincs a képviselőházban, pedig igen sok munka vár eljutásra. Hogy mikor lesz a nyári szünet, még senki sem tudja megmondani. Az ellenzéknek sincs injére a melegben való munka és miután a civilizista már letárgyaltatott és elfogadtatott; elhatározta, hogy ezután következő egy-egy fontosabb ügyben egy, legfeljebb két szónokkal vesz részt a vitában.

*

Az ország legnagyobb részében befejezést nyertek az aratási munkálatok. Az aratás eredménye nem volt olyan megdöbbentően rossz mint azt hittük.

Persze szó sem lehet arról, hogy megfelelő, vagy csak közepes eredménnyel állunk szemben. Bizony jóval alul maradt az a közepesen, de rossznak, vagy inségesnek azért éppenséggel nem mondható. Sehol Magyarországon nem volt olyan

VI.

(A sétán.)

Réz Gusztáv: Csókolom a drága kacsóját, Teruska, lelkem.

Teruska (hideg főhajtással): Uram, ön csalódik.

Réz Gusztáv (utánna bámul): Hát ezt mi lelte? Tán megtudta, hogy az este a kasszirnővel...

VII.

(A kávéház terraszán.)

A barátja: Megeredt az orrod vére? Min gondolkozol?

Réz Gusztáv: Azon, hogy revolverrel-e, vagy ciankálival emésszem el magam. Barátom, nekem végem van. Három nap óta kerülgetem, szólítgatom, nem tudok vele két szót váltani. Mintha ki volna cserélve. Hideg, mint a jégcsap, gögös, mint a bazilika. Pedig meg kell tudnom, mi történt, miért szakított velem. Már szinte jegyet váltottunk és... (szinte zokogva) pedig úgy szeretem! (Hirtelen komolysággal): Barátom, vagy sz enyém lesz, vagy meghalok. Nem tudok nélküle élni.

A barátja: Hm, hm. Pedig nem hittem volna. Azt gondoltam, két kézzel kapnak utánnad s ha akarnál is, nem szabadulsz többé tőlük. Negyedik éve, hogy fürdőznek, egészségesek, mint a makk, de férjet keresnek, s az apja esküdjött, hogy ha most sem jön haza menyasszonyfővel, ő bizony nem költi tovább a fizetése felét nyaralásra.

Réz Gusztáv: Ugyan,ők, akik csak úgy szórják az ezreket.

A barátja (nevetve): Az ezreket? Pajtás, ha ma kifordítod az összes zsebeiket, nem potyog k...

rosz termés, hogy emiatt téli inségtől kellene tartani.

Szüköcskén lesz a nép javakban, de távol attól, hogy nyomorognia, éheznie, tönkremenie kellene. Adassék hála az Istennek, hogy a nagy csapás, amelytől tartottunk be nem következett. Sem a törvényhatósági, sem az állami funkciók dolgában nem fog zavar beállani, mert a leg-szükségesebbre meg lesz a pénz a gazdának és a munkásának.

*

A szaloniki vilajetben a bolgárok és görögök veszekednek vallási ügyek felett. A hittérítés vad erőszakoskodással folyik. A monasteri vilajet lakosságát a felekezeti viszályokon kívül éhínség is fenyegeti. Tavaly ebben a vilajetben volt a legkomolyabb és legtartósabb forradalmi mozgalom, ami lehetetlenné tette a gazdasági munkát. A lakosság a legnagyobb nyomorban van és gyors segítségre szorul. Az üszkübi kerületben Hasszan Husszejn rablóbandája garálgálkodik. A megfélemezésére küldött katonákat megverte, miért is a porta nagyobb csapatot küldött ellene.

*

Messze, messze, tul a nagy végtelen vizeken, Napkelet földjén, abban a világrészben, amelyről azt tartja a hit és hagyomány, hogy ott ringott az emberiség bölcsője, most nagyon olcsó az ember élet.

Az ujságok tele vannak a hírével és széles e világon az emberek ha összeverődnek a maguk ügyes-bajos dolgainak igazítása után csak ráterelődik a beszéd eme legfényesebb és legsötétebb napkeleti tündérmesére, amely azért olyan fényes és azért olyan borzalmas, mert nem mese, hanem valóság.

Most hir szerint döntő csatára készülnek. Hogy ki lesz a győztes a végén nem tudni. De bizonyos, hogy mindkét hadviselő fél erősen óhajtja a békét, mert a háboru olyan mint a tűz, melyről nem tudni, hova hajtja a szél az üszköket.

Ujbirtok képződés.

Székelyudvarhely, július 22.

Magyarországon a birtokképződés nem az erdők felhasználásával és ezek kapcsolatában történt. A kötött és nem kötött nagybirtok az erdőkre való tekintet nélkül alakult meg, a mi nek történelmi és néplélektani okai vannak.

Hacsak pusztán gazdasági szempontok volnának az irányadók, módosulnia kellene a jelenlegi birtokalakulásnak. A nagy tömörülésnek akkor is hozzá kellene simulnia az erdőhöz. Különösen a kötött birtok, ha nem tulnyomóan erdőn alapul, nemzetgazdaságilag káros. Viszont erdőgazdaság csak nagy területeken üzhető sikerrel. És, mert forgója fél, vagy egy egész század, főleg lekötött alakban virulhat.

A nagy- és kötött-birtokalakulásnak tehát részben mindenesetre át kell mennie ama korrekciójára, hogy legalább némileg arányba kerüljön az erdőviszonyokkal.

Nagyon természetes, hogy a birtoklekötést bizonyos fokig megbírják még az Alföld és Dunántul is. Az Alföld azonban kevésbé, mint a Dunántul. Szabolcs, Hajdu, Jász-Nagy-Kun-Szolnok, Csongrád, Csanád, Békés, Bács, Torontál vármegyék termőföldjének csak néhány százaléka erdő. A dunántuli vármegyék némelyikében, Fejérbén, Tolnában, szintén nagyon keves az erdő, mégis tulon-tul zsufolva vannak kötött és nemkötött nagybirtokokkal. Esztergom, Somogy, Baranya, Veszprém, Zala és Vas, valamint Sopron vármegyék területén az erdő már több. Husz százalékon tul pedig az erdő már alkalmas a kötött és nemkötött nagybirtokalakulásra, habár természetesen a megfelelő arányban.

Annál alkalmasabb tért kínál a kötött nagybirtok alakulására Felső Magyarország és Erdély. És ezzel még nincs kiegészítve teljesen a nagy- és kötött-birtok alakulásának régiója. Ott van még a déli határon Krassó Szörény. És ott van Szlavónia, meg Horvátország igen nagy erdőséggel, a melynek jelentékeny része a magyar állam kezében van. Ime, egy óriási erdős hegykoszoru, mely Pozsonynál kezdődve, az északi és keleti Kárpátokon át visszakerül az ország déli vonalára s Horvátországon, Zalan és Vason át, ismét a Duna völgyét érinti. Maga a természet utalt Magyarország helyes birtokalakulására. Az erdőkoszoru az óriási óv, mely közép és magas hegységgel veszi körül a Dunántult és az

Alföldet, erdőgazdaságra és iparra van teremtve. Ennek pedig mind a kettőnek nagy birtok és nagy tőke a létfeltétele. Az Alföld és a Dunántul nagyrésztében mezőgazdaságra van hivatva, mely annál sikeresebb, minél arányosabb a birtoktagolás. Vagy is, kevés nagybirtoknak minél több közép- és kisbirtok a velejárója.

Ekkép még a közgazdasági érdekek is a helytelen birtokviszonyok megjavítását követelik. Hát még a nemzeti szempontok!

A közgazdasági érdekeknek eleget téve, eleget teszünk egyszersmind a nemzeti érdekeknek. Annak az érdekeknek, mely a magyarság számbeli megnövelését követeli. Követeli azt, hogy az Alföld és a Dunántul magyar medenczéje hatalmas népesedési mozgalmat mutasson. Hogy e két medenczében a magyarság rövid idő alatt megkétszereződjék. És ekkép a nagy föllendüléséből kijusson még a periferiáknak is, hogy tudniillik ott, a hol szükséges, a telepítéshez kellő anyagot szolgáltatasson.

Közgazdasági és nemzeti legfőbb érdek követeli ekkép az Alföld és dunántuli nagybirtok egy részének áthelyezését természetes helyére, a periferiák erdős hegyes és bánya-vidékére. De hát miért nem mozdulnak legalább egy kis részben a most már mindenki által helyeselt eszme hatása alatt, az Alföld és Dunántul kötött birtokai?

A kormány akciójában, igaz, szünet állott be. A Tisza kabinet tájékozást igyekszik szerezni. Valóban szükséges is az akcióterv legrészletesebb megfontolása és kidolgozása. Az is helyes, hogy Tallian Béla előbb a régi telepekkel akar tisztába jönni, mielőtt hozzálát új telepítéshez. De a legfőbb ok az erdők jövedelmezősége iránt való bizalmatlanság. Vannak ugyan öt, sőt tíz korona jövedelmű erdeink is, de az átlagos jövedelem négy évvel ezelőtt magának a kormánynak, névszerint Darányi Ignác földmívelési miniszternek bevallása szerint sem érte el egészen a három koronát.

Ez a szinte érthetetlenül csekély jövedelmezőség, állítólag nemcsak nem fejlődött, hanem visszaesett. Ez a visszafejlődés azonban szerencsére nem következett el, hanem csak téves látszat jött létre. A szlavoniai és horvátországi erdők jövedelme csakugyan leszállt, mert a boszniai konkurrenzia lenyomta az ottani faárakat. A Dráván ismét azonban a faarak nemcsak nem estek, hanem emelkedtek. És ha a kincstári erdők összesége átlag mégis kevesebb jövedelmet hoz, mint évek előtt, ennek oka az, hogy a kincstár Darányi programjához hiven, a síkföldön parcellázott és erdőt irtott s a bejött pénzen nagy mennyiségű kopár területet vásárolt, melyet befásít s mely később aztán emelni fogja a kincstár jövedelmét. Ugyanezt a processzust, még pedig nagy mértékben, ki kell terjeszteni az egész országra. A már kész és turnusos erdők egy részét át kell adni hitbizományi kezelésbe s az értékcsere eredményét tevő összegeken fölfrissítésre váró területeket kell vásárolni. Így az állami erdőbirtok területe nem fogy, sőt inkább növekszik. És mellette támadnak magyar nemzeti szempontból egészen megbízható családok erdőbirtokai. Ekkép a magyar társadalom beköltözik a periferiákra, hova eddig, fájdalom, csak idegenek, vagy az ellenség költöztek be.

De habár jelenleg is vannak már állami erdőbirtokok, melyek a kicserélés megkezdésére alkalmasak, fájdalommal kell elismerni, hogy erdőkulturánk nemcsak felettébb, hanem szinte megdőbentően fejletlen.

Ki hinné, hogy óriási erdőségeink mellett az ország egyes részeiben inkább fát importálunk, mint exportálunk? Bizonyos, hogy Ausztria, több puha fűrészárut hoz be, mint a mennyit Magyarország beviz Ausztriába. És Németországba is kisebb az exportunk, mint a mennyit Ausztria behoz hozzánk.

Igy jön létre az a szomorú eredmény, hogy erdeink jövedelmezősége nagy átlagban nem éri el a három korona összeget. Igazán szánandó eredmény nemcsak a porosz, hanem egyszersmind a cseh és sziléziai eredményekhez képest. Az erdők alacsony hozama azonban nem gátja, hanem előmozdítja kellene, hogy legyen az értékicserélésnek. Minél nagyobb a különbség a felvidéki erdő s az alföldi szántóföld hozama közt, annál nagyobb erdőterületet lehet megszerezni. És az erdő jövedelme folyton emelkedni fog. A fejlődő kultura, a közlekedési eszközök szaporítása, a feltétlenül kifejlesztendő ipar rohamosan fogják emelni az erdők jövedelmét. Eddig az ipar s főleg a közutak hiányos volta okozta erdeink meddőségét. A közutaknak a városokhoz való viszonya Ausztriában több mint kétszer,

Franciaországban hatszor kedvezőbb, mint nálunk. A mig pedig sok és jó utunk nem lesz hatalmas kiterjedésű vasutaink támogatására, addig hiába álmodozunk egyáltalán gazdasági fejlődésről. Addig nem lesz sem jólét, sem erdőkultura, ipar pedig legkevésbé.

Kihasználható erdők, bányák s hozzáférhető vizierők nélkül ipart még sohasem létesítettek. És a mi közlekedési nyomorúságunknak az erdőkre nézve kétszeresen káros hatása van. A vasutak által megközelített s a törvény szigorú védelme alá nem eső erdőket letaroljuk s a távolesó szinte hozzáférhetetlen erdőket pedig egyáltalán nem értékesíthetjük. Milliós és milliós nemzeti vagyont pusztul el Felső-Magyarország és Erdély bércei közt.

Hieronymi Károly igen jól ismeri e tarthatatlan viszonyokat. Mint elsőrangú szakember, számtalan nyilatkozatot tett a közlekedési eszközök föltételül szükséges és nagyszabású fejlesztése tekintetében. Most, minisztersége alatt, tőle telhetőleg igyekszik is megvalósítani amaz elveit és törekvéseit, melyeket mint szakember magáénak ismert. A beruházási kölcsönből jelentékeny összeget lefoglalt a közlekedési eszközök javítására. Nemcsak a nagy vasutakra, hanem az erdei vasutakra is kiterjesztette figyelmét. De kár, hogy az erdei utak számára nem foglalhatott le megfelelő összeget.

Igaz, hogy az erdőket átvágó nagy vasutak és állami utak közvetlenül, vagy közvetve előmozdítják az erdőkulturát, de közvetlenül az erdőkultura szolgálatában álló közutak még hatalmasabban kifejlesztik ezt. Franciaországról nem is szólva, Baden, Poroszország, Cseh- és Morvaország legjobb utjai, a melyek télen is ugy használhatók, mint nyáron, az erdőbe vezetnek.

De mégis örvendve kell elismernie mindenkinek, hogy Hieronimi Károly kezdése nagy hatással lesz erdeink jövedelmezővé tételére. Sőt, mint értesülünk, Hieronimi erdei vicinálisokat is tervez. Épp azért gazdaságilag is legokosabban cselekszi, a ki most vesz erdőt, a nagyobb jövedelmezőség küszöbén. És akkor, midőn még az erdő olcsó s midőn a közfel-fogás még nem ismerte föl az erdő gazdasági jelentőségét, a nemzet politikai jelentőségéről nem szólva. De vajjon nálunk egyáltalán föl fogják-e ismerni épp a leginkább érdekelték az erdők jelentőségének teljes tartalmát?

Annak a jelentőségnek tartalmát, hogy a nemzetek gazdasági sulypontja, a kultura hatása alatt, a szántóföldekről átköltözik az erdőre, melynek régiójában az ipar virul. És azt, a mi saját specialitásunk, hogy a sulypont s az értékek e diszlokációja egyszersmind a nemzeti problema megoldása.

Remélem, hogy mindaz elkövetkezik és pedig hamarosan. Ehhez azonban szükséges, hogy nemzetünk levetkőzze százados, sőt ezredes hagyományait. Két dologért nem igen rajongott nemzetünk soha: a tengerért és az erdőért. Csak így történhetett, hogy Bedő Albert nagy munkája a külföldön tett nagyobb hatást. Pedig e kettőnek — erdőnek és tengernek — jó fölhasználása tette és teszi nagygyá a népet. A tenger és az erdő költészete jórészt, bár nem egészen, hiányzik mondainkból s népies fölfogásunkból egyaránt. Költőink az aranykalásztól hullámzó rónáért lelkesültek s nem egyszersmind a hullámzó tengerért. A pusztát s a délibábot énekelték meg inkább, mint az erdők beszédes csendjét s népes magányát. De nagy átalakulások küszöbén a nemzetek képezek megváltoztatni tulajdonságaikat. Meg kell szeretnünk legelsősorban az erdőt s aztán a tengert. A nemzet nagyjai mutassanak jó példát. Szeressék meg legalább az erdőt, a Felvidék és Erdély bérceit. Kastélyaik sokkal festőbbek lesznek ott és vadászterületeik sokkal érdekesebbek.

Erdész.

A kézműipar.

A gyáripar fejlődésével fokozatosan szűkebbre szorul az ipari termelés terén a kézműiparnak, a közgazdaság e régi, tisztázott ágának a szerepe. A tapasztalás mégis azt mutatta, hogy bármily fejlett legyen a gyáripar, mellette a kézműipar mindenütt meg tudja állani a helyét, ha megfelelő intézkedésekkel támogatják abban a kétségkívül nehéz küzdelemben, a melyet a megváltozott gazdasági és termelési viszonyok között önfontartása érdekében folytatnia kell. Hivatkozni lehet e tekintetben olyan államok példájára, a melyekben az ipart egyáltalán nem kell támogatni, mivelhogy természetes fejlődésének minden előfeltétele megvan. Még az ilyen országokban is találunk életerős virágzó kézműipart,

a mely azonban állami támogatásban részesül. Joggal kérdezhethet valaki, mi különös oka van tehát itt az állami támogatásnak? A felelet csak az lehet, hogy elsősorban szociálpolitikai tekintetek forognak fenn. Az államhatalom nem zárkozhathik el ama fölfogás elől, hogy a nemzeti vagyon helyes megszólása szempontjából szükségesnek látszik a kisebb gazdasági existenciákat önállóságukban fönntartani, számukat lehetőleg szaporítani és őket a nagy vállalatok fölszívó törekvéseivel szemben megvédelmezni.

Minálunk a kézműiparnak jelentőségét még az a szempont is fokozza, hogy a vidéki városok fejlődése szoros összefüggésben áll a kézműipar helyzetével. Miután a vidéki városok lakosságának jelentékeny részét a kézművesek teszik, mindaz, a mi ez elemek gazdasági erejének gyöngülését idézhetné el, egyáltalán maguknak a városoknak mint kulturális centrumoknak a hanyatlását vonja maga után. E mellett a mi kezdetleges ipari viszonyaink között a kézműiparnak nagy fontosságát emeli még az is, hogy a segédszeméllyel együtt mintegy félmillió munkáskezet képvisel.

Ilykörülmények között megelégedéssel jegyezhetjük föl, hogy a kormány iparfejlesztési akciója megfelelő gondozásban kívánja részesíteni a kézműipart.

Abban az emlékiratban, a melyet az iparfejlesztésről Hieronymi Károly kereskedelmi miniszter utasításai nyomán Szerényi József miniszteri tanácsos készített és a melyben a magyar ipartűgy évtizedekre számított kialakulásának alapelvei vannak lerakva, a kézműipar érdekében tervbe vett intézkedések egész sorozata foglaltatik.

Akár a műipari és inkább egyéni jellegű kézműipart vesszük szemügyre, a melynél tudvalevőleg a kézi ügyesség, az izlés és a műérzék a döntő: akár a tömegtermelő kézműipart, a melynek az a tendenciája hogy mesterségszerű jellegének fönntartásával lassankint kisebb gyáriparrá alakuljon át, — mindkettőnél az iparfejlesztés főfontosságú feladata a termelés minőségének a javítása, az ipari üzem színvonalának az emelése. Ezt a feladatot az emlékirat többrendbeli intézkedéssel óhajtja elérni. Mindenekelőtt azzal, hogy a mostani mestereket pótólgy gyakorlati u'on kiképezzék. Az izlés nevesítésének céljaira szolgálja az iparosoknak megfelelő rajzokkal való ellátása és itt lehetne fejleszteni a speciális magyar irányt. Az ugynevezett magyar diszítő stílus nagy tért foglalhatna el a műiparban, a melynek megadhatná a sajátosság jellegét, mely az ország határain túl is tekintélyes kelendőségre számíthatna. Ezzel kapcsolatosan ajánlatosnak mutatkozik az iparművészeti iskolát és az iparművészeti muzeumot gyakorlati irányban akként újjászervezni, hogy ezek a műipari jellegű kézműipar középponti szarvetül szolgálhassanak. Hasonló középpontra volna szüksége a tömegtermelő kézműiparnak is, csak hogy itt a fönnforgó igényeket nem elégíti ki egy intézet. A miként tehát Budapest országos középponttá volna teendő a technológiai iparmuzeum. azonképpen egyes vidéki városokban, mint Kassa, Pozsony, Temesvár, Győr, Szeged, Kolozsvár és Marosvásárhely ipariskolákkal kapcsolatosan iparmuzeumok lennének be rendezendő, fölszerelve mindazokkal a gépekkel és eszközökkel, a melyek a kézműipar ily irányu fejlesztésére szükségesek. A mesterek szakképzettségének emelésére rendezni lehetne gyakorlati mestertanfolyamokat, ugyancsak azokban a vidéki városokban, a melyek középpontokul vannak kiszemelve. Nem kevésbé fontos feladat a jövő iparosnemzedék megfelelő nevelése és pedig egy általános műveltségi színvonalának emelése, mint szakszerű kiképezése. Sajnosan tapasztalható, hogy a legjellegzetesebb kézműipari ágakban feltűnően csökken az inasok száma. Így a csizmadia- és cipész-iparban 57.800 önálló iparosra esik 18.638 inas és 39.162 önálló iparos inas nélkül dolgozik. A szabóiparban 33.199 önálló iparosra esik 12.130 inas és 21.069 önálló iparosnak nincsen inasa. A baj az, hogy a legjobb mesterek nem akarnak inasokat tartani. Gondoskodni kellene tehát arról, hogy állami jutalmakat és díjakat alapítsanak oly mesterek részére, kikkel az állam bizonyos számú inas kiképzésére szerződést köt. Más helyütt jutalmakat tűz ki az állam, melyeket a legjobb inasokat képzett mesterek kapnák. Célyszerű volna az inas-vizsgálatok behozatala és az inasmunka-kiállítások rendszere, de nem a nagyközönség, hanem azok részére, a kiknek színvonalát emelni vannak hivatva. Alkalmassá kellé volna továbbá az iparosnemzedék képzése szempontjából tehetséges fiatal iparossegédeknek tanulmányi ösztöndíjakkal való kiküldése külföldre. Csak hogy az ilyen kiküldetéseknél szigorú kritika alapján kellene történni, hogy csak jól képzett, törekvő elemek élvezék azokat, a melyeknek ilyenmü továbbképzésétől eredmény is legyen várható.

Az emlékiratban foglalt iparfejlesztési programban nevezetes szerepe jut a szövetkezés eszméjének. Ez annál inkább figyelmet érdemel, mert a mint látjuk, teljesen alaptalanul, éppen a kereskedelemügyi kormányzatot szokták bizonyos oldalról leggyakrabban azzal vádolni, hogy a szövetkezetek nem barátja. A tömegtermelő kézműiparos boldogulásának legfőbb akadályai, hogy nem termelnek eleget arra, hogy elég olcsó legyen termelésük, hogy nem szerezhetnek be maguknak anyagot oly mennyiségben, hogy az olcsó beszerzés hasznát élvezhessék, nem részesülnek elég olcsó hitelben és mert nem

termelnek egyenlő árut, nem tudják készítményeiket megfelelően értékesíteni. Mindezekben a bajokon segíteni alkalmas a szövetkezeti forma. Az emlékiratban tüzetesen van kifejtve, mily alapokon volna nek tervezendő a nyersanyagbeszerző, termelő és értékesítő szövetkezetek, a melyeket az államnak kamatmentes forgó tőkével és a közös műhelyeknek gépekkel való fölszerelésével kellene támogatni.

A gépsegítés kapcsán a kézműiparban igen fontos a motorikus erő kérdése, mert gépeket a kézműipar csak akkor használhat, ha egyidejűleg olcsó üzemi erő áll rendelkezésére. Erre két mód kínálkozik: vagy közműhelyek létesítése állam támogatásával, vagy a kézműiparosok saját műhelyének olcsó motorikus erővel való ellátása egy központi áramfejlesztő telepből. Hogy hol, melyik mód alkalmazandó, az a körülményektől függ, de a közös használatra szolgáló ipari közműhelyeket igen jól lehetne berendezni a vidéki városok ipari szakiskolái mellett, a hol az ily műhelyek kellő műszaki vezetés alatt állván, az által az illető város iparosainak műszaki tanácsadók is rendelkezésükre állanak. Különösen hasznos volna ez a szervezet az asztalos iparra és a cipésziparra nézve, mert ezek leginkább volnának abban a helyzetben, hogy a gépmunkákat, tehát azt a munkát, a melyet a nagyipar is végez, a közműhelyekben olcsón és gyorsan végezzék, a többit pedig otthon saját műhelyükben.

Végezetül a kézműipar egy gyakran hangoztatott óhajának felel meg a kereskedelmi miniszter iparfejlesztési programja, a midőn kilátásba helyezi a fejegyczipar kérdésének a megoldását. Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter minden habozás nélkül kijelentette annak szükségességét, hogy az ugynevezett letartóztatási intézetek mesterségszerű iparágakkal ne foglalkozhassanak és sem magánmegrendeléseket, sem javítási munkálatokat ne vállalhassanak.

Ujdonságok.

Székelyudvarhely, július 23.

Udvarhely megye főirata a királyhoz. Udvarhely megye törvényhatósági bizottsága április hóban tartott közgyűlésében elhatározta, hogy ő felségét azon tényeért, miszerint II. Rákóczy Ferencz hamvai hazaszállítási tervét, feliratilag üdvözlö. A felirat szövege a következő:

Császári és apostoli királyi Felség!
Legkegyelmesebb urunk!

Udvarhely megye törvényhatósági bizottsága a folyó évi április hó 22-én tartott rendes közgyűlésében hazafias lelkesedéssel elterve határozta el, hogy Császári és Apostoli Királyi Felségének a II. Rákóczy Ferencz hamvai hazaszállítási tárgyában kelt legfelsőbb kéziratát hódoló tisztelettel, örvéndetesen, hálás szízzel vévén tudomásul, Felséghez ezen magasztos tényért háláját hódoló feliratban fejezi ki.

Felséges Urunk, Királyunk!

Felséged ezen legmagasabb elhatározásával a magyar nemzetnek egy régi, mélyen gyökerező óhaját ismerte fel s ezzel egy újabb lanceszemet fűzött azon erős kapcsolatba, melylyel a Királyt és Hazáért mindig lelkesedni tudó hűség magyar nemzet minden fia Felséged felkent személyéhez törhetetlenül ragaszkodik. Mert Felséged atyai szeretetének ezen újabb megnyilatkozása is fényes és történelmi fontosságú bizonyítéka annak, hogy Magyarország dicsőségesen uralkodó koronás királyja a magyar nemzettel — ennek nagyjai s a multban kimagasló alakjai iránti kegyeletében is — együtt érez, együtt gondolkozik.

Engedje meg ezért Felséged, hogy ezen magasztos tényeért mélyen érzett halánknak kifejezést adva, az iránt eszedzünk, hogy azt kegyelmesen fogadni méltóztassék.

A legmélyebb alattvalói hódolattal öröklünk. Udvarhely vármegye törvényhatósági bizottságának 1904. évi április hó 22-én tartott rendes közgyűléséből Császári és Apostoli Királyi Felségnek leghűbébb alattvalói:

Hollaki, főispán. Adám, tb. főjegyző. Dr. Damokos, alispán.

A felirat elkészítésével Fankovich Gyula főreáliskolai tanárt bízták meg, ki feladatát most is valóban művészileg oldotta meg. A nagy album-alakú kartonlap második és harmadik oldalát foglalja el a felirat. A lap baloldali alsó részén a repkénytől körülvett sírhelyből két nemtő emeli föl II. Rákóczy Ferenczet, míg a sirba a béke babérágát hullatják bele. Fenn, a kék mezőben diszbeöltözött Hungária várja az érkezőt, ki felé karjait tárta ki. E megkapó, eleven színekkel megfestett képtől jobbra a felirat szövege nyert elhelyezést, melyet a művész rondírással, díszes inicziálékkal festett meg. A díszes felirat atlasztáblába, majd pedig gazdagon aranyozott és kivert fehér szattyanbőrbe van foglalva, melynek oldalának közpén a megye czimere van megfestve email festékkel. A felirattal Fankovich tanár a napokban készült el, s a még e hét folyamán rendeltetési helyére lesz juttatva, hol művészi becsé által bizonyára feltűnést fog kelteni.

Székelyfiúk felvétele. Szegénysorsu vagy árva székely gyermekeknek ez évben ismét alkalmuk nyílik magániparosokhoz mesterségek tanulására felvételüket kérni. Akik 13 évet betöltöttek, 16 évüket meg nem haladták és legalább négy elemi osztályt jó sikerrel elvégezték, augusztus hó 10-éig küldjék be kérésüket a vármegye főispánjához. A kéréshez mellékeljék a keresztlevelet és iskolai bizonyítvá-

nyokat. Akik állami gépgyárakba akarnak bejutni, azok most ne folyamodjanak, mert csak magán iparos műhelyekbe lesz elhelyezés.

Anna-bál Homoródfürdőn. Homoródfürdő igazgatósága, a fürdő jó hírű Anna-bálját ez évben is megtartja, A bált 30-ikán, szombaton, rendezik, s a befolyó tisztajövedelmet a fürdő szépítésére fordítják.

Az erdélyi, Szent Istvánról nevezett szent ferenczrendi tartomány f. hó 19. és 20-án tartotta évi gyűlését városunkban, mely alkalommal Ftdő P. Kory Ottó tartományfőnök elnöklété alatt a rendtartomány kebli ügyeit és a rendtagok esetleges áthelyezéseit intézték el. A sz.-udvarhelyi rendház anyiban szvenvedett változást, hogy P. Tilp Kázmér áthelyeztetett Gy.-Szárhegyre és helyébe P. Farkas Miklós lépett Gy.-Szárhegyről. A gyűlés után érkezett városunkba Ftdő P. László Polykár volt tartományfőnök, jelenleg generalis definitor Rómában és néhány napot itt fog eltölteni rendtársai körében.

Az interurbán telephon a közhasználatban. Mint megírtuk, az interurbán telephon hálózatot kiépítették, vagyis Székelykereszturt összekötötték Segesvárral, miáltal közvetlen érintkezésbe jutottunk a fővonallal. Az interurbán telephont a közhasználatnak, eltérőleg az eredeti tervtől, már átadták a közhasználatnak. Azonban e közhasználat, sajnos, még jó darab ideig, mintegy négy hétig, csak Erdélyre terjed ki, s így Budapestre, szóval Magyarországra beszélni nem lehet. A beszélgetési idő minimuma 3 percz, mely után ugy az előfizetők, mint a nyilvános állomásról beszélők 2 korona díjat fizetnek, míg a behívási díj külön 1 koronát teszen ki, kivéve Homoród-fürdő, Székelykeresztur és H.-Oklánd állomásokat, hol a behívási díj 30 fillér, a beszélgetési idő 5 percz, a beszélgetés díja pedig az elsónél 20 fillér, e két utóbbinál 1—1 korona, amelyet azonban a bérlők nem fizetnek. Örömmel hirdetjük az interurbán telephon megnyitást, amely azonban csak akkor válik a nagy közönségre nézve valóban közhasznúvá, amidőn a magyarországi városokkal, sőt Ausztriával és a külfölddel való érintkezésre is fel lesz használható. Ez pedig, mint mondták, 3—5 hét alatt bekövetkezik.

Dér júliusban. Vargyas község e hó 20 ikára virradólag ritka látványnak volt tanuja. A nyári forróság közepette a levegő hirtelen annyira lehült, hogy a határt reggelre vastag hóharmat lepte el. Az erős dér azonban kárt csak a dinyében és tőkben tett, melyeket teljesen leforrázta. A dér egész Felső-Rákosig terjedt el.

Csikvármegye nemes családjai. Azon rokonszenves fogadtatás, melyben Pálmay József Udvarhely vármegye, Háromszék vármegye és Marostorda vármegye Nemes Családjai című munkái részesültek, arra buzdították most a szerzőt, hogy eredeti tervéhez híven „Csik vármegye Nemes családjai”-nak adatait is összegyűjtse s a székely vármegyék IV ik kötetét is közre bocsássa. Nem érdetelen, ha a kutatások rendén világosságot vetünk a mult emlékeire — s ezzel egyszersmind a jövő utait is bevilágítjuk, mondja a szerző a most kibocsátott felhívásában, — mert a mai kor anyagias jelszavai között, amely mindent a mercantilismus jármába igyekszik hajtani, talán pihenőül szolgálhatnak az ősök példái, azon kevesek részére, kik nemesebb eszmékért hevülve a pénz bomlasztó erejét nemzeti tradíciók ébrentartásával és ápolásával igyekeznek ellensúlyozni. Az érdekeit közönség a mű keretébe beilleszthető adatot szerzőhöz nov. 1-ig küldje be.

Diák-estély. A parajdi tanuló ifjuság, a helybeli szegények segélyezésére, a Nemzeti-szállóban, e hó 30-ikán diák-estélyt rendez. Belépti díj személyenként 1 kor 20 fillér.

A marosvásárhelyi állami fa- és fémipari szakiskola célja általában négy évi tanidő alatt szakképzett iparossegédek nevelni, minélfogva felkarolja különösen azon elméleti s gyakorlati ismereteket, melyek az épület s butorasztaloság és fa faragászat, valamint a lakatoság és géplakatoság iparszerű üzésére szükségesek. Minthogy a négy évi tanidő alatt a tanulók nemcsak elméletileg, hanem gyakorlatilag is az intézet saját műhelyeiben saját tanárai és művezetői által kiképeztetnek, a szakiskolát végzett iparos ifju jogosított munkakönyvet váltani és a megfelelő képesítéshez kötött iparágban működni. Rendes tanuló lehet, ki valamely közép vagy polgári iskola 2. osztályát, vagy 6 elemi osztályt sikerrel végzett, 12-ik életévét betöltötte s kifejlett, ép testalkatu. A kellő elméleti előképzettség hiánya sikeres felvételi vizsgával pótolható, valamint kivételesen a tanonciskola 3. osztályát jó sikerrel végzett tanuló is felvétetik. Tekintettel a felveendő tanulók

korlátolt számára a felvétel előjegyzés, illetve jelentkezés alapján történik. A jelentkezést augusztus 15-éig a szakiskola igazgatóságához kell megtenni. Az iskola vonatkozó mindegyik felvilágosítással, ugyancsak az iskola szervezetét és tantervét feltűntető nyomtatványokkal készséggel szolgál az igazgatóság.

Védekezés a takarmányhiány ellen című füzetben a földművelésügyi miniszter felhívja a gazdák közönség figyelmét az ideiglenes takarmánytermés és esetleges káros következményeire s ennek megelőzése végett olyan növények közbeszűrt termelését ajánlja, amelynek tarlóba vetve, még ősszel, vagy később vetve kora tavasszal adnak termést s így a zöld takarmányozás kinyújtását, vagy a zöld takarmányozás korai megkezdését, valamint a téli takarmány pótlását teszik lehetővé. A füzet nagyobb számban megküldetett mindazon vármegyék gazdasági testületeinek, amelyekben a takarmányhiány jelentékenyebb. A füzet, míg a készlet tart, ez iránti kérelemre a földművelésügyi miniszterium kiadói vatala is mindenkinek díjtalanul megküldi, aki azért egyszerű levelezőlapra oda fordul.

Gyorsvonat korábbi indulása. A Bpest—keleti p. u.-ról Aradon át Predealra jelenleg d. u. óra 15 perczkor indul gyorsvonat f. évi július hó 20-tól kezdve Budapest—keleti pályaudvarról 15 perczel korábban, vagyis már d. u. 2 órakor fog indulni.

A Székely Dalegylet f. hó 17-én tartott sítangversenyyel összekötött nyári táncmulatsága fényesen sikerült. A mulatság a legjobb hangulatban kész reggel tartott. Az estélyen felülizettek: Székely Zoltán 9 kor., Dr. László Mihály, Fábán József 5—5 kor., Tompa Árpád 2 k., Dr. Ráczkó Sámuel, Molnár Károly, Pék József, Péter József 1—1 k., Rákosi Tamás 60 fill., Mészáros Zoltán 40 fill., Válcsik Lajos 40 fill., Laczkó M. pü. fővigyázó 20 fill. A Dalegylet ez uton mond köszönetet a szíves felhívásoknak.

Emléket az agyagfalvi réten. A Székely emlék alap javára, a marosvásárhelyi ev. ref. Collegium ifjúsága által, Arany János emlékére rendezett irodalmi ünnepélyen önkéntes adakozásból, küldött 20 kor. 18 fillért, Barabás Béla országgyűlési képviselő úrtól 5 k. 96 fill., és az udvarhelymegyei t. pénztárban elhelyezett tőke 1/2 évi kamata fejében 104 k. 68 fill. összesen 130 k. 82 fill., ezt hozzá adva az idáig begyűlt 5258 kor. 34 fillérhez az alap összege tesz 5389 kor. 16 fillért. Fogadják a nemes szívű adakozók hazafias adományaikért a végrehajtó bizottság hálás köszönetét. *Ferenczi János* végreh. biz. pénztárnok.

A kánikula. E hét kronikájának kétségkívül a legtöbb embert érdeklő témája a hőség. A politika az érdekes, de a hőség — az borzasztó. Akármiről beszéltek az emberek, a vége csak az volt, hogy ez a hőség, ez már rettenetes, elviselhetetlen s ha még sokáig így tart, bele kell betegedni. A hasonlat a kemenczéről itt a város háztömegében egy csöppet sem túlzott. Olvadozó aszfalton, áttűzesedett kövezeten, hőséget árasztó házfalak között s fűledt, meleg levegőben járt-kelt, őszintebben szólva, kullogott, vánszorgott az utcára kárhóztatott emberfia. A kávéházak ponyvás terraszán, vagy benn az árnyék révén hűvösnek képzeltek termekben oly kimerülten üldögéltek a vendégek, mintha valamennyi legalább is résztvevő volna egy katonai nyári menetelésben. A tegnapi déli órákban már már elcsüggedtünk, hogy gyötrelmeinknek nem lesz vége, a mikor olyasmi történt, hogy reménykedni kezdtünk. Kellemes szellő kerekedett, az égbolton pedig egy kis felbőcske mutatkozott, utána több s lassanként úgy uszáltak a remény felhői odafönn a kék égen, mint idelel az emberek verejtékben, de a vége az lett, hogy győzelmes maradt a gyilkos hőség. Ez pedig sok kárt tesz. A nagy forróság miatt elapadtak a források, kiszáradtak az utcai kutak, s a melyik nem száradt ki, az elromolva áll; a szárazság pedig szörnyű és veszedelmes. Szóval a kánikula javában dühög idebenn a városban, a mely szintelen, élettelen, kihalt, csak este felé élénkülnek meg az utcák annyira-annyire.

Iparos segédek és tanoncok figyelmébe. Marosvásárhelyt ez év őszén rendezik az első kerületi iparos segéd és tanoncmunka kiállítását. A kereskedelmi miniszter már jóváhagyta a kiállítási szabályokat s a költségekre 2000 korona államsegélyt engedélyezett. A kiállításokban résztvehetnek Marosvásárhely sz. kir. város, Marostorda-, Csik-, Háromszék- és Udvarhelyvármegyék területén lakó iparos segédek, munkások és tanoncok. A részvételt a marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamarának f. évi augusztus 20-áig kell bejelenteni. A kiállítást október 23-án nyitják meg és tart október 31-ig. A kiállítók sem térjárt nem fizetnek, sem egyéb költségeket nem viselnek. A szállítási költsé-

geket is a kamara hordozza. A kiállításban résztvevő iparos segédek munkások és tanoncok, valamint ezek mesterei a kiállítás megtekintésére III. kocsiosztályon felüli vasuti jegyekkel utazhatnak, ha ebbeli elhatározásukat levélben vagy levelezőlapon szeptember 10-éig a marosvásárhelyi iparkamarának bejelentik. Bejelentési iverk és tájékoztató nyomtatványok kaphatók az ipartestületeknél, ipartároltóknaél és tanoncziskolai igazgatóságoknál. A székely iparos ifjúság ezen együttes kiállításához, — mely a székely nép ipari hajlamai felől lesz hivatva tanúságot tenni, másfelől nemes versenyzésre ösztönzi a tehetséges ifju munkaerőket — szép reményeket fűznek az intéző körök. Azért figyelmébe ajánljuk első sorban a segéd és tanoncztartó mestereknek.

Homoród-fürdő vendégei. Az idejűrdő-szezon a mult évit idő tekintetében ugyancsak messze felülmulja, s ennek tulajdonítható, hogy Homoród-fürdő immár teljesen benépesült. Sajnos, a tulajdonos község ez évben is csak oly kevés gondot fordított a fürdő rendbeszedésére, mint ennekölte, vagy talán még kevesebbet, amenynyiben ez alkalommal az erdei sétautakat sem takarították ki, nem szólva a poros sétaterről, mely az öntözés után sovárog. Lakás dolgában azonban az utóbbi párév alatt sokat haladt a fürdő, mivel a szobák berendezésén sokat javítottak. Kár, hogy a tulajdonos község, Káp. O. áhfa, a villák számát nem tudja szaporítani, miáltal a fürdő fejlődésének saját maga állja útját. Helyesen cselekedne, ha az egész fürdőt egy erre vállalkozónak örökáron eladná. A fürdő vendégek névsorát a következőkben adjuk:

Embery Árpád tanár és családja, Ilyés Ferencz nyug. bír., Ilyés Miklós nyug. ezredes, Kovács Gergelyné Székelyudvarhely. Nánási Elemér áll. végrh. Nagybecskerek Giresch Helén Segesvár. Pildner Johanna, Fiderika Wagner N-Szeben. Hügel Lipót Szászrégen. Özv. Dr. Kovács Mórné Sz. udvarhely. Tamás Ilonka Beszterce. Bagdy Imréné, Fodor Ilona Tiszalök. Szabó Albert kir. közjegyző és családja Budapest. Berkán Mária Mirkvásár. Hidegh István és családja Déva. Gracze Erzi és Jusztina Segesvár. Szentpály Zsigmond és neje Székelyhid. Benkó Márton és neje Felknyéd. Zimmermann Friderika. Mőckes Friderika Segesvár. Özv. Skrainka Lajosné és leányai Arad. Tajthy Zoltán és neje Alkenyér. Vékony Károly magánzó és leányai Dés. Dr. Vékony Albert orvos és három leánya Kisjenő. Baczó Mózes ev. ref. lelkész és neje Szászváros. Kern Mátyásné és fia Zsombolya. Dr. Damokos Andor alispán és családja Székelyudvarhely. Katharina Thalman, Katharina Böhm, Katharina Lijtosy Grosslassel. Anna Weber Rauthal. Dr. Kábdebő Jánosné és leánya Arad. Szabó Lajosné és fia Brassó. Özv. Kassay Samuelné H.-oklánd. Sterba Odón kereskedő, Ferenczi Anna és Ráki Sz. udvarhely. Bolóni Bélané pü. felügyelőné Arad. Damokos Antalné M.-Vásárhely. Izmaél Mihályné és fia Radnoth. Özv. Csiki G. Miklósné és leánya M.-Vásárhely, Dr. Soó Rezső és családja Sz. udvarhely. Szent-Pály Sándor és neje Budapest. Szilágyi Lajosné Balavásár. Geiger Jakab. Fekete Gábor táblaelnök és családja Kolozsvár. Dr. Bodolla Gábor törv. elnök és családja Sz. udvarhely. Fischer Betti segesvár. Finnk Sándor Erzsébetváros. Jakabházi Zelmá Székelykeresztúr. Molnár Károly és családja Nagy-Enyed. Herczeg Zsigmond kir. jbir. Bocskor Mihály kir. tábla bír. Kolozsvár. Dr. Solymossy Lajosné főreálisk. ig. neje és családja Sz. udvarhely. Kórody Mihály magánzó Brassó. Bayer Katalin Meegyes. Szabó Ferenczné Székelyudvarhely. Gritsoher Adolfné kereskedő neje Déva. Mallasz Adél Déva. Özv. Könyi Józsefné birtokosné Marosillye. Bod Péter igazgató és családja Nagyszében. Morán Fülöp áll. felső keresk. isk. tanár és családja Kassa. Szentpály Gyula pü. felügyelő Budapest. Özv. Stüler Józsefné magánzó Nagyszében. Szentiványi Józsefné magánzó Nagyenyed. Pankósti János mérnök neje és sógornője Piski Péter Ferencz áll. kép. tanár és családja Sz. keresztúr. Lőrincz Dénes polg. isk. tanár, Vass Albert gyógyszerész Budapest. Özv. Gál Jánosné és gyermekei Székelyudvarhely. Özv. Szánthó Mihályné és családja Nagyszében. Dr. Mikó Imre joggyakornok Kolozsvár. Szalontayné Arkossy Vilma, Arkossy Lenke Bőződ. Özv. Weisz Lipótné. Izrael Izidorné. Rőslér Gyuláné fakeskedőné Szászrégen. Dr. Kovácsy Albert ügyvéd és családja, Létyán Margit Sz. udvarhely. Torda Ferenczné és sógornője Szunyogh. Hory Béla árvaszéki elnök és családja. Deák Loránd joghallgató Kolozsvár. Csapó Péterné ev. ref. lelkészné és családja Ócsöd. Demeter Domokosné Sz.-Keresztúr. Demeter Lőrinczné főszőgábiróné Sz. udvarhely. Marin Teréz Pancsova.

A Dalegylet hangverseny köruton. A Székely Dalegylet, mint jeleztük, tegnapi szombaton, *Szovátán*, ma, vasárnap pedig *Koroná fürdőkn* hangversenyt rendezett, illetve rendez. A szovátai estélyt a következő műsorral tartották meg: 1. „Nyitány“ a fürdői zenekar által. 2. „Dalünnepen“, Therntől. Előadta a Dalegylet. 3. Zongorán játszott Papp Jenő. 4. „Balatoni dalok“, Gaáltól. Előadja a Dalegylet. 5. „Szerenád“, Stojanovitsól. Férfikar tenorszóval és zongora-kísérettel. Előadta a Dalegylet. 6. „Ha meghalok“, Huber K.-tól. Előadta a Dalegylet. 7. Szavalt Musath György. 8. „Kurucz dalok“. Előadta a Dalegylet. 9. „Száll a madár“, egyveleg Starktól. Előadta a Dalegylet. 10. „Bordal“. Zongora kísérettel előadta a Dalegylet. — A ma este Korondon tartandó estély műsora ez: 1. „Nyitány“ a fürdői zenekar által. 2. „Dalünnepen“, Therntől. Előadja a Dalegylet. 3. „Operett darabokat“ énekel Dr. Nagy Albertné, zongorán kíséri Gáspár Margit. 4. „Balatoni dalok“, Gaáltól. Előadja a Dalegylet. 5. „Hegedű szóló“. Előadja Veres István, zongorán kíséri Gáspár Margit. 6. „Szerenád“. Férfikar tenor-

szóval és zongora-kisérettel. Előadja a Dalegylet. 7. „Magyar dalokat“ énekel Dr. Nagy Albertné, zongorán kíséri Dr. Nagy Albert. 8. „Ha meghalok“ Huber K.-tól. Előadja a Dalegylet. 9. Czimbalom szóló zenekari kísérettel. Előadja Gáspár Gábor. 10. „Kurucz dalok“, Kálditól. Előadja a Dalegylet. 11. „Száll a madár“, egyveleg Starktól. Előadja a Dalegylet. 12. „Bordal“, Verdítől. Zongora kísérettel előadja a Dalegylet.

Táviratok.

Budapest, július 23.
(Erk. d. u. 5 ó.)

A Szabadalvüpart értekezlete.

A Szabadalvüpart tegnapi esti értekezletén letárgyalta és elfogadta a belügyminiszterium és kereskedelmi miniszterium folyó 1904. évi költségvetését.

Ezután Podmaniczky báró elnök a párt zajos éljenzése közt üdvözölte Gróf Tisza István miniszterelnököt a képviselőház csütörtöki ülésében tartott beszédeért.

Ezzel az értekezlet véget ért.

Országgyűlés.

A képviselőház mai ülésén Feilitsch báró elnökölt.

Harmadszori olvasásban elfogadták a civillista javaslatot. Ezután áttértek az 1904. évi állami költségvetés apróbb tételeinek folytatolagos tárgyalására.

Az államadósságok tételénél Komjáthy Béla sürgeti az államadósságok magyar részének konverzióját.

Majd a Ház a tételt megszavazta és a jelentést a függő államadósságokról, tudomásul vették.

A Horváth-Szlavonországok beligazgatási szükségleteiről szóló tételénél Komjáthy Béla hosszason foglalkozik a horvát kérdéssel és Kovacsevics képviselő személyes kérdésbeni felszólalásában visszautasítja Komjáthy vádját, mire a Ház a tételt elfogadta.

Ezután Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter válaszolt több régebbi interpellációra.

Nagy lopás a vasuton.

A Déli vasut Trieszt és Prágerhof közötti részén, Kirkov József abbessziniai ékszerkereskedőtől több mint százezer korona értékű gyémántokat és nagyobb összegű pénzt rabolt el utközben egy utitársa. A tettest a rendőrség nyomozza.

Nyiltér.

A Gergely-sósfürdő fürdővize.

Alólirott, azon lábrakapott téves híresztelések szemben, miszerint az általam bérelt Gergely Ferencz-féle sósfürdőnek vize kiapadt volna, tisztelettel hozom a m. tisztelt közönség szives tudomására, hogy *ez nem áll*. A kitünő gyógyhatású fürdőviz nem apadt ki, miről az igen tisztelt vendégek a fürdő készítésénél meggyőződhetnek, s így magától el esik azon rosszakaratu hir is, miszerint a kádakba a Küküllőből hordanánk vizet. A gyógyforrás oly mennyiségben adja a vizet, hogy a mai naptól kezdve a hideg fürdőt is megnyitottam, hol délelőtt folyamán a férfiak, délutánonkon pedig a nők fürdhetnek.

A n. é. közönség pártfogását kérve, egyuttal izletes kocsyhámat és jó, tisztán kezelt boraimat szives figyelmébe ajánlva, vagyok

teljes tisztelettel

Bodrogi György, bérlő.

Kiadja: Becsek D. Fia könyvnyomdája.

Telefonszám: 14.

Sz. 3887—1904. tkvi

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy a Székelyegyleti első takarékpénztár csődtömege végrehajtónak Barabás Ferencz végrehajtást szenvedő elleni 90 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében végrehajtást szenvedőnek és a társtulajdonos Demeter Máriának a szombatfalvi 377. számú telekkönyvben A + 209. helyrajzi számú ingatlanára 11 korona az A + 210 helyrajzi sz. ingatlanára 1440 korona, kikiáltási árba az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi szeptember hó 14-ik napján d. e. 9 órakor a kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni foguak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1904. évi június 10-én

Dr. Voith, kir. törvénzi egyesbíró

Szám 4255—904. tkvi.

Árverési hirdményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék mint tkvi hatóság közhíré teszi, hogy a Székely egyleti első takarékpénztár csődtömegének Ugron Gábor végrehajtást szenvedő elleni 520048 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvénz. területén lévő a fenyédi határon fekvő a fenyédi 777 sz. tkvben A + 1. 2. rdsz. alatti a 37. és 638. sz. tjkvek alapján bevezetett legelő és erdő jutalékra 1347 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi október hó 6-ik napján délelőtt 9 órakor a kir. törvényszék helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

Sz.-udvarhelyt, 1904. június 30-án.

Dr. Voith.

kir. tszéki egyes bíró

Szám 4254—1904 tki.

Árverési hirdmény.

A sz.-udvarhelyi kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy a Székelyegyleti I. tak. pénztár csődtömegének Ugron Gábor végrehajtást szenvedő elleni 520048 és 45000 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a sz.-udvarhelyi kir. törvényszék területén lévő az árvátfalvi határon fekvő az árvátfalvi II. rész 69. sz. tjkvben A + 1. rend. 184. 184/1. 190/1. 192/1. hrsz. erdőre 421 kor. és a 71 sz. tjkvben A + 1. rdsz. 187/2. 188/2. 193/2. 195/2. hrsz. erdőre 481 kor. ezennel meghatározott kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. október 15-ik napján dél. e. 9 órakor Árvátfalva községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én. 3333 sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kikiáltott szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1904. június hó 29-én.

Dr. Székely,

kir. törvénz. egyes bíró.

4333—1904 tkvi.

Arverési hirdmény.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhíré teszi, hogy a Székely egyleti takarékpénztár végrehajtásának Ugron Gábor végrehajtást szenvedő elleni 520048 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az árvátfalvi II r. 8. tjkvben A + 2 rdsz. alatt felvett 186. 187/3 188/3. 189. 193/3. 194. 195/3 hrsz. ingatlanokból megillető B. 40 tétel alatti 76/620236 od részbeni és a B. 514 tétel alatti 34/620236-od részbeni jutalékára 1747 korona ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi október hó 15-ik napján d. e. 11 órakor Árvátfalva községházánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is elfognak adadni

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni.

A kir. törvényszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhelyt, 1904. évi július hó 5-én.

Dr. Székely,

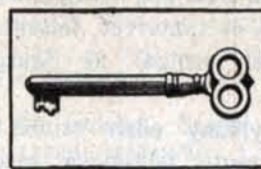
kir. törvénz. egyes bíró.

SCHICHT-SZAPPAN

„Szarvas“

vagy

„Kulcs“

— jeggyel. —

A legjobb. legkiadósabb, s így a legolcsóbb szappan, minden ártalmas keveréktől ment.

➔ MINDENÜTT KAPHATÓ. ➔

A vételnél tessék vigyázni, hogy minden darabon a Schicht-név s a fent látható két védjegy rajta legyen.

➔ A Kőbányai ➔

Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára

Ajánlja

a legjobb minőségű kőbányai söröket, u. m. Márcziusi Udvari alá Pilzeni és kétszeres Márcziusi $\frac{1}{2}$ és $\frac{1}{4}$ hektoliteres hordókban, ugyszintén naponkint frissen és tisztán töltött palaczkokban előnyös ár s pontos kiszolgálás mellett

Üzletünkben kapható naponta friss töltésű, jégbe hűtött:

1 palaczk Márcziusi sör 36 fill., 1 palaczk Malata sör 40 fillér
a házhoz szállítva.

A palaczkokat darabonként 20 fillér letét mellett kölcsönadjuk. — A n. é. közönség szives megrendeléseit várva, maradunk kiváló tisztelettel

Rösler és Gábor

Első Magyar Részvény Sörfőzde főraktára.

▲ Kőbányai sör! ▲

Hirdetmény

a csiksomlyói róm. kath. finevelő intézet élelmezésének bérletére.

Az erdélyi róm. kath. Status Igazgató-tanácsának végzése alapján a csiksomlyói r. kath. finevelő intézet élelmezésének bérletére 1904. szept. 1-től 1907. augusztus 31-ig terjedő, három évi időtartalomra ezennel második nyílt pályázatot hirdetek.

A megkötetendő szerződés alapos megismerés végett található Csiksomlyón, a finevelő intézet igazgatóságánál Tájékoztató szolgáljon, hogy élelmezni kell 96—100 növendéket, négy tagból álló előljáróságot és megfelelő cselédséget Az élelmezés egység ára egy növendék után tanévi (tiz havi) időre 200 K. Ajánlatot tevő élelmező, ha az intézet elöljárósága jónak látja rábizni, tartozik ugyanott az internátus élelmezését is elvállalni, hol ismét 90 növendék élelmezendő tanévi 130 kor. egységáért, úgy, hogy az évi bérletár átlag 30.000 knrona. Kik e vállalatot elnyeri öhajjták zárt ajánlatukat a csiksomlyói finevelő intézet igazgatóságához czimezve, f. év július 30-ig adják be. Július 30-án reggel 8 órakor az ajánlkozókkal szóbeli versenytárgyalás fog tartatni fent jelzett igazgatóságánál, minek eredménye a Satus igazgató tanácsához terjesztetik jóváhagyás végett.

Pályázók tartoznak az ajánlattal egyidejűleg letenni 4000 koronát óvadéknul, mely felerészben készpénzül teendő le, felerészben pedig jelzálogilag első helyen már bekebelezett tehermentes ingatlannal, vagy óvadékképes értékpapírral is biztosítható.

A bérbeadó hatóság feuntartja magának a jogot, hogy a pályázók közül az esetleg magasabb áregységért vállalkozót ajálhassa, ha egyéb érdekek úgy kívánják.

Vállalkozó tartozik az intézetben lakni. A vállalat albérletbe nem adható.

Csiksomlyó, 1904 július 15.

Bálint György,

finev. int. igazgató.

➔ Kötő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland cementet ajánl olcsó áron a ➔

BRASSÓI PORTLAND CEMENTGYÁR

➔ Brassóban Székelyudvarhelyt kapható Rösler és Gábor uraknál. ➔